

Tal 1 maj

Inledning

Mötesdeltagare, kamrater

Jag vill börja med att säga att jag är oerhört stolt och hedrad över att få vara här med er på Gotland idag och tala på 1:a maj.

Ja, jag vet att många tal börjar så, men jag ÄR stolt. För det här är hela arbetarrörelsens stora högtidsdag, en dag då Socialdemokrater, Unga Örnar, S-kvinnor, SSU, LO-förbunden och ABF och många fler går hand i hand. Tillsammans för frihet, jämlikhet och solidaritet.

Och så får jag vara här och göra det tillsammans med er. Det är stort mina vänner.

Just årets första maj-firande går ju under parollen "Svenska modellen ska utvecklas - inte avvecklas".

Det sammanfattar ganska väl vad den socialdemokratiskt ledda regeringen har fokuserat på sedan den tillträdde. För det betyder att:

- nästan 200 000 fler har ett jobb att gå till idag
- Ungdomsarbetslösheten är rekordlåg - den lägsta på 13 år.
- Det är äntligen ordning och reda i statsfinanserna igen efter 8 år av skattesänkningar.

Det betyder att:

- Vi avskaffat Lex Laval
- Höjt a-kassan
- Tagit de första stegen för att avskaffa den orättvisa pensionärsskatten

Så idag visar vi med stolthet att vi inte tänker stå där med mössan i hand, och bocka och be. Utan vi tänker fortsätta på den väg vi börjat.

För vi tänker utveckla den svenska modellen – inte avveckla den.

Vi tänker utveckla den för att vi vet att vårt fackliga och politiska arbete kan förändra och förbättra människors liv.

Så därför säger vi idag och alla andra dagar - till alla de som vill pressa tillbaka löntagarna - till alla de som vill plocka ned välfärden – till alla som vill att de som har lite ska få ännu mindre —

Till alla er säger vi

Det kan ni glömma!

För vi vet att ett jämlikt Sverige är möjligt och för att vi vet att vi har framtiden på vår sida!

Jobben

Kamrater

För mig är det välkänt att Gotlänningarna överlag är ett mångsidigt och välkomnande folk.

Med mångsidig menar jag att ni är förbannat bra på att anpassa er. När arbetstillfällena silar har ni kunskap och färdigheten att växla och byta fokus.

Uppfinningsrikedomen verkar inte vara någon bristvara på er ö, och det tycker jag att ni ska vara stolta över.

Jag vet att många av er har jobbat inom flera av öns näringsgrenar.

- Byggsektorn, tillverkningsindustrin, jord och skogsbruket
- inom staten, vården, besöksnäringen och livsmedelsindustrin.

Och det är viktigt att värna alla vägar till uppehälle. Alla behövs.

Och det måste vi inom Socialdemokratin slå vakt om. Vi behöver jobba aktivt för att alla sektorer och alla näringsgrenar ska få förutsättningar att växa och frodas.

Inte bara här utan i hela landet.

För klyftorna mellan fattig och rik och mellan stad och land har vuxit sig på tok för stora.

Jag vet att ni fått hit Polisens kontaktcenter och att Försvarets återuppbyggnad på ön ökar. Och det är bra, men det räcker inte.

Vårt samhällsbygge måste gälla för hela Sverige. Vi ska kunna leva som fria, jämlika och förhoppningsfulla individer, oavsett om man växer upp i Stockholms innerstad eller på Gotland / Rute.

Men som jag sa är ni inte bara mångsidiga här på Gotland. Ni är också välkomnande.

Välkomnande mot den turistande familjen på sommaren.

Välkomnande mot kryssningspassageraren som snart kommer anlända till den nya kajen.

Och framförallt välkomnande mot den som flytt från något och söker en trygg plats att komma till.

Ni visade en otrolig värme när båtflyktingarna anlände till era stränder för tjugofem år sedan. Och ni var fantastiska när Syrienkrisen kulminerade och Sverige tog emot alla flyktingar som kom hösten 2015.

Ni beredde plats i era hem och i era hjärtan för de som behövde det allra mest.

Internationellt

För kamrater,

Det är år 2017, och det är på många sätt en hård tid vi lever i.

Vid Åhlens i Stockholm slutade för några veckor sedan en terrorfärd som skakade om hela Sverige.

Barn på väg hem från skolan. Människor på väg till eller från ett möte. Turister som ville lära känna vår huvudstad lite närmare.

Alla, lyckligt ovetande om att terrorn fanns runt hörnet. Alla, ovetande om att Sverige, bara på några få sekunder skulle förändras i grunden och hamna på samma lista som Berlin, Nice, Paris, London och Bryssel. Ytterligare en stad i Europa som drabbats av terror.

Men mitt i allt kaos, mitt i all den här rädslan, så fick vi ändå massor av rapporter om hur människor hjälpte varandra, hjälpte människor som skadats.

Hur man satte sina medmänniskor före sin egen säkerhet. Solidaritet i dess bästa form. Handlingskraft och medmänsklighet i förening.

Låt oss fortsätta på denna väg, solidaritetens väg. Det är så vi tillsammans formar ett samhälle som bygger på sammanhållning, gemenskap och alla människors lika värde och rätt.

Och om vi ska lyckas med det räcker det inte med facklig och politisk kamp här hemma.

Arbetarrörelsen är och har alltid varit internationell.

Vi måste tillsammans, i den fackliga och politiska arbetarrörelsen, fortsätta och stärka vårt internationella solidaritetsarbete.

Just nu, när vi möts till första maj, kämpar människor i andra länder för sin frihet att bilda oberoende fackföreningar.

De riskerar sina liv för yttrandefrihet och rösträtt.

De möter hårt motstånd och de behöver vårt stöd.

De som utsätts är människor som vi som samlats här på Gotland idag. De är lantarbetare, sjuksköterskor, lärare, butiksbiträden, statsanställda och taxichaufförer.

Människor som vet att människovärdet alltid är starkare än marknadsvärdet.

Därför demonstrerar vi i dag på första maj!
Därför visar vi vår avsky inför diktatur, förtryck och förföljelser!

Därför visar vi vår solidaritet med de kvinnor och män över hela världen som varje dag vågar sitt liv i kampen för mänskliga rättigheter!

Klass

Kamrater!

Det finns de som påstår att det inte längre finns någon arbetarklass.

Då kan man fråga vem det är som tar hand om deras gamla mamma, vem som kör bussen de åker med och vem som lagar skorna de går i.

Då kan man fråga vem som städar barnens skola, serverar maten på restaurangen eller lagar bilen på verkstan.

Det är den svenska arbetarklassen som gör det. Det är LO-förbundens medlemmar.

De är de som får din och min vardag att fungera.

Och varför är det viktigt att prata om detta?

Jo för att ca 20% eller en av fem arbetare har idag en visstidsanställning – i motsats till en fast anställning

Det betyder att de inte vet hur länge de har lön. Vissa vet inte från dag till dag, andra vet inte från månad till månad.

En av fem arbetare vet inte hur länge till de kan betala hyran eller lånet. För en av fem arbetare vet inte om de kan få ett lån överhuvudtaget.

Och för de som ändå har en fast anställning gäller numera att de inte vet om de får lön för en heltid. För i dagsläget kan arbetsgivaren hyvla anställningen.

Det vill säga - de kan helt godtyckligt välja att minska anställningstiden från heltid till deltid. En heltidstjänst kan helt plötsligt bli på 80% över en natt. Och lönen därefter. Hur ska en ensamstående förälder klara sig på det? Hur ska en arbetare klara sig på det?

Att riskera att från den ena dagen till den andra förlora en inkomst som går att leva på är helt enkelt inte ok.

Ingen anställd i Sverige ska ställas inför valet att själva tvingas välja mellan att betala hyran, köpa vinterkläder eller kunna betala barnens aktiviteter. Det är helt enkelt ovärdigt ett välfärdsland som vårt.

Och mitt i allt detta pratar högerkrafterna om att arbetarklassen har det för bra. Att de tjänar för mycket.

Att jobben är enkla - och att arbetare ska ha mindre i lön – inte mer.

Och det är bland annat om detta som årets avtalsrörelsen handlar om.

Den handlar om den solidariska lönepolitiken. En av våra viktigaste uppgifter är att minska löneskillnaderna mellan hög- och lågavlönade, mellan män och kvinnor, mellan arbetare och tjänstemän. Det finns inget som våra motståndare bekämpar så hårt som den solidariska lönebildningen. Det blev därför en mardröm för direktörerna på Svenskt Näringsliv när LO-förbunden tillsammans kom överens om att driva kraven på en låglönesatsning inför årets avtalsrörelse. Argumenten är samma nu som då. Man kan nästan se framför sig hur Carola Lemne och Peter Jeppsson på Svenskt Näringsliv går tillbaka i arkiven på Storgatan på Östermalm för att påminna sig själva hur man argumenterat dom senaste hundra åren mot rättvisa och jämlikhet.

Visst känner vi igen allting. Visst är det samma retorik som våra motståndare använder nu. Nu är det istället nyanlända som facket motarbetar med den solidariska lönepolitiken. Nu är det nyanlända som facket stoppar vid tröskeln in till arbetsmarknaden. Det är lika korkat nu som då. Sänkta löner kommer aldrig att skapa fler jobb. Sänkta löner kommer aldrig att bidra till jämställdhet och utjämning. Sänkta löner åstadkommer bara en sak; det drar isär samhället och arbetsmarknaden. Det ökar klyftorna. Och då som nu blir kvinnor och lågavlönade de stora förlorarna.

Den solidariska lönebildningen är vårt främsta vapen mot ökade skillnader mellan kvinnors och mäns löner. Mellan låg- och högavlönade. Mellan arbetare och tjänstemän. Det är därför glädjande att vi inför årets avtalsrörelse lyckades komma överens, alla LO-förbund, om att satsa på de lägst avlönade. Det är bara så vi kan jämna ut, det är bara så vi kan förändra. Det är bara så vi kan minska klyftorna på arbetsmarknaden.

Därför arbetar facken nu vidare för så bra avtal som möjligt för våra medlemmar. Därför har vi också facklig-politisk samverkan med socialdemokraterna.

Och vi vet att med 1,5 miljoner medlemmar i ryggen är vi en stark kraft att räkna med. Vi har en röst och den ska vi använda.

Och det mina vänner, det backar vi INTE på!

Jämlikhet

Kamrater!

Många av oss har träffat människor med egna hemska erfarenheter av det gamla fattigsamhället.

För dem blev 1900-talets stora sociala reformer en befrielse. De kunde med stolthet berätta hur det svenska fattigsamhället under det förra seklet fick ge plats åt ett anständigt folkhem.

Sverige ÄR än idag ett anständigt samhälle.

Dessutom går svensk ekonomi just nu bättre än på länge.

Tillväxten är hög.

Fler går till jobbet.

Och vi har äntligen en regering som sätter investeringar i välfärden före skattesänkningar.

Så visst går det bra för Sverige.

Men det går inte bra för hela Sverige.

Det går inte bra för alla som lever och arbetar här.

I februari presenterade LO en undersökning om den svenska maktelitens inkomster. Där redovisar man inkomstutvecklingen för 200 personer på höga samhällspositioner och jämför med en arbetarlön.

1980 tjänade direktörerna på 50 av Sveriges största företag motsvarande 9 industriarbetarlöner. Det är mycket!!

Men nu tjänar de motsvarande 54 industriarbetarlöner. Det är ju bara galet.

Det här är alltså samma direktörer som i avtalsrörelsen kräver att de anställdas löner ska hållas tillbaka, särskilt de lägsta lönerna.

Så visst lever vi fortfarande i ett klassamhälle.

Men ojämlikheten handlar inte bara om klass.

Den handlar också om kön.

Om man tar hänsyn till det utbredda deltidsarbetet bland kvinnor i LO-yrken så tjänar kvinnor tre fjärdedelar av vad männen tjänar. Tre fjärdedelar.

Kvinnor i Sverige är inte bara lågavlönade.

De är felavlönade!

Partivänner, så här kan vi inte ha det.

De som har det sämst ställt måste få det bättre.

De som har det bäst ställt – måste bidra.

Rasism

Men kampen för jämlikhet handlar inte bara om klass och kön.

Den handlar också om etnicitet.

Jag blir fruktansvärt förbannad när jag tänker på att ungars framtidschanser i Sverige styrs av om ens föräldrar heter Mats eller Mohammad, Elin eller Esme.

Att människor med en annan hudfärg eller annan kulturell bakgrund behandlas annorlunda - och sämre.

För vi kan tydligt se hur segregationen klyver det svenska samhället mitt i tu;

mellan de som har makt och de som är maktlösa,
mellan de som har jobb och de som är arbetslösa,
mellan de som har framtidstro och de som känner vanmakt.

Den här uppdelningen mellan människor är så oerhört farlig - och utgör ett hot mot den svenska demokratin.

Segregationen skapas och förstärks varje dag av diskriminering och rasism.

Men för att lyckas skapa ett samhälle för alla räcker det inte med att vi beskriver problemen. Vi måste också lyfta vår vision om allas lika värde och rätt.

Därför är kampen mot alla former av rasism och främlingsfientlighet en grundbult för arbetarrörelsen och fackföreningsrörelsen.

Vi ser, till och med en dag som denna, hur nazister arrangerar demonstrationer på några platser i Sverige. På arbetarrörelsens högtidsdag. Denna högtidsdag där vi manifesterar alla människors lika värde. Just under denna dag kan vi se hur dessa nazister, vars största hatobjekt är demokrati och jämlikhet, väljer att visa sina trynen på våra gator och torg för att sprida hat. Bara om ett par månader, under Almedalsveckan här hos er på Gotland, möts vi av information om att lokaler upplåts till samma nazister. Under Almedalsveckan. Denna demokratiska tradition som startades av Olof Palme en gång i tiden. Kan det bli mer provocerande?? Jag tror inte det. Men det finns bara en sak vi kan göra. Vi ska fortsätta ta kampen. Fortsätta bygga sammanhållning. Fortsätta att bekämpa grogrunden för rasism. Vi viker inte ned oss. Ni kan inte skrämna oss till tystnad!

Och ni vet att det inte ser mycket bättre ut i många andra delar av världen

I USA har en vulgär högerpopulist blivit president.

I Ryssland regerar en auktoritär nationalistledare.

I hela Europa är främlingsfientlighet och rasism på frammarsch.

Och i vårt land är ett parti som bildades av gamla nazister nu riksdagens tredje största parti.

Men vi i arbetarrörelsen tvekar inte inför kampen mot rasismen.
Vi har gjort det förr.

Det var ju vi som tog fajten mot nazisterna på 30-talet.
Och vi har kraften att göra det igen.

Vår fackliga antirasism utgår från det fackliga löftet som jag tror att många av er kan utantill:

”Vi lovar och försäkrar att aldrig någonsin, under några omständigheter, arbeta på sämre villkor eller till lägre lön än det vi nu lovat varandra.

Vi lovar varandra detta i den djupa insikten om att om vi alla håller detta löfte så måste arbetsgivaren uppfylla våra krav.”

Det fackliga löftet är ett löfte om solidaritet.
En attack mot en av oss är en attack mot oss alla.

För varje gång någon ställs utanför gemenskapen,
varje gång någon diskrimineras,
varje gång vi låter arbetare ställas mot arbetare
– då sviker vi det fackliga löftet.

Så vårt svar till fascisterna är samma svar som våra föregångare hade på 30-talet: Vårt svar är:
Demokrati och folkrörelsearbete.
Facklig vardagskamp på landets arbetsplatser.

Och politik.
Politik som ger framtidshopp.
Politik som förändrar människors liv.

För svensk arbetarrörelse kommer aldrig, under några som helst omständigheter, att vika ner sig för fascismen!

Vi kommer aldrig att låta hatet segra!

Vi kommer aldrig att ge upp kampen för alla människors lika värde och rätt!

Avslutning

Kamrater!

Arbetarrörelsens visioner kan beskrivas på många sätt.
Men egentligen är det ganska enkelt:

Vi vill ha ett samhälle där alla har rätt till ett arbete.

Ett samhälle med en skola som ska ta hand om alla elever, både de som har det lätt och de som har det svårt. En skola som ger kunskap, trygghet och framtidstro.

Vi vill ha ett samhälle där det inte är plånbokens storlek som avgör vilken vård du får när du blir sjuk.

Ett samhälle vars äldreomsorg ger trygghet och värdighet åt våra äldre.

Ett samhälle där allas våra ungar får samma förutsättningar i livet - oavsett föräldrarnas inkomst eller bakgrund.

Så ser våra värderingar ut - från de första demonstrationerna i slutet av 1800-talet, till vårt möte här idag.

Och nu blickar vi framåt. För vi har mycket att göra.

Det är inte långt kvar till nästa val. Och vi vet att det har betydelse vilken väg Sverige väljer.

Ska vi sänka skatten för några få?
Eller ska vi investera i en välfärd för alla?

Ska vi konkurrera med lägre löner och så kallade enkla jobb?
Eller ska vi satsa på utbildning och kunskap?

Ska vi låta klyftorna fortsätta att växa?
Eller ska vi arbeta för ett jämlikt Sverige?

Om det här ska vi prata med våra arbetskamrater. Med våra vänner, våra barn och våra grannar.

För nu hänger det på oss!

På dig och på mig.

Det hänger på oss om vi blir många som deltar i det fackliga och det politiska arbetet.

Det hänger på oss att vi blir många som skaffar oss kunskap, som engagerar oss och som är med och påverkar.

För det är så vi vinner valet! Det är så vi klarar avtalsrörelsen!

Och då kan vi fortsätta att göra verklighet av våra visioner om jämlikhet, frihet och solidaritet. Då kan vi fortsätta utveckla den svenska modellen.

Så kamrater, tack för att ni välkomnat mig hit idag -

och tack för att ni lyssnat.